

دیدارا پۆییتیکایئ دگهل
ههلبهستفان د. عارف حیتهۆ

دیدارا

د. عارف حیتهۆ:

ئهو مللهتین ههز ژ شعری دکهن کهسانین خوهسهرن و
ههز ژ هلیقرتتا نهپهنی یین ناخی فهشارتی دکهن

پروسیا جوانی و ستاتیکیای د دهقین و ژدهبی بین کوردیدا، چونکو ههلبهست (سه‌ره‌ای بیهن ته‌نگیا وئ د بن سوشیال میدیایی و شوره‌شا ته‌کنه‌لوزیاییدا) دئ هه‌ر مینیت خاتوونا هه‌موو هونه‌ران و هه‌ژیتیا وئ، دئ هه‌ر سه‌ر کاروانج هونه‌ر و جوانی بیت. ئەف پیکولا هون دکن، ئە‌گه‌ر شعری ئە‌فه‌گه‌رینته‌فه‌ سه‌ر ره‌وشا وئ یا جاران ژئ، هه‌ولدا‌نه‌که‌ ژبؤدوکیۆمینتکرنا سه‌روه‌ریا شعری دنا‌ف بیافین دی بین هونه‌ریدا. بیگومان دئ کۆمه‌کا گه‌نجین هیفیدار و شعر‌دۆستین ره‌سه‌ن فه‌گه‌رینته‌فه‌ سه‌ر سککه‌یج جوانیا هونه‌ری. ئەز پیرۆزبا‌هیج ل وه‌ ل ده‌قه‌ری دکم کو کۆ‌قاره‌کا ب‌قی ته‌رزی بیخه‌ دنا‌ف قادا ئە‌ده‌بیاتا کوردیدا و گرنگیی ب شعری و شاعران به‌ت.

* ئەم دئ پتر ل سه‌ر وی بیافی راوه‌ستین؟
ب گشتی دیتنا عارف حیثوی ل دۆر هه‌لبه‌ستی
چییه؟

شعر وه‌کو جوانترین هونه‌ری که‌تا بژاره‌یا بیج رکابه‌ر، هه‌رده‌م جهی بگر و فه‌ کیشین به‌رده‌وامه‌. هه‌ر ل ده‌ستی‌کا خوه‌جهی یا مروقی و دگه‌ل ئیکه‌مین هزین ئە‌فسانه‌یی و لاهۆتی، شعری جهی خوه‌ گرتیبه‌ و کراسه‌کی پیرۆزیی کریبه‌ به‌ر، جار ئە‌فسانه‌ و داستانی قه‌هرمانی پئ هاتینه‌ به‌‌لا‌فکرن و جار ژئ هیقینی ته‌رتیلین ئایینی و نزا بین که‌سین چاک بوویه. ئە‌فجا ب در‌بژاهی یا دیروکی، لیکۆلینین به‌رده‌وام ل سه‌ر پیناسه‌ و جوانی یا شعری، ل سه‌ر هونه‌ری پایه‌به‌رزی وئ، وه‌زیه‌یا وئ و کاریگه‌ری یا وئ ل سه‌ر وه‌رگری هاتینه‌ کرن و هیشتا د به‌رده‌وامن. هه‌ر پیناسه‌یه‌کا د هه‌ر جه و سه‌رده‌مه‌کیدا به‌یته‌ کرن یان هاتبیته‌ دانان، که‌لواشی شعری پر ناکه‌ت و دئ هه‌ر یا کی‌م بیت. هه‌ر هه‌سته‌کا مروف بکه‌ت و بکارت ب شیویه‌کی ریکخستی دار‌بژیت و ره‌ه‌نده‌کی مروفایه‌تی یان جوانی ب خۆ‌فه‌ بگریت، هه‌سته‌کا شاعرانه‌یه‌. له‌وا ئە‌م دکارین بیژین کو شعر: نازارندنا هه‌ستین نازکه‌ و لنگه‌ریانه‌کا به‌رده‌وامه‌ ل پرسیارین نازراندی و بیج به‌رسف. مه‌له‌فانیکرنه‌ دنه‌دیارییدا و خوه‌ داوه‌شاندنه‌کا ژ نشکافیه‌، ژ ئاسمانه‌کی فره‌ و بلند به‌ر ب جاده‌ بین مشتی مروف و که‌تواره‌کی ژیان تیدا دبیته‌ تورینه‌کا نازک و جوان. شعر؛ ئە‌یونین

▶ جارئ ل ده‌ستیکی ئەز پیرۆزبا‌هییا
هه‌وه‌ بین هیژا دکم کو هون شیاین
ل قئ سه‌رده‌می قه‌یرانا کۆ‌قار و
رۆژنامه‌یان، کۆ‌قاره‌کا تایبه‌ته‌ندا
وه‌کو کۆ‌قارا پۆبیتیکا ده‌ریخن و وئ
▶ که‌ئینا د قئ بیافیدا هه‌یی پر بکه‌ن.

* ب گشتی بیافی وه‌شانین ئە‌ده‌بی و کۆ‌قار و
رۆژنامه‌، ل قئ ده‌قه‌ری چه‌وا دبین؟

ئهو ب خوه‌ هه‌بوونا کۆ‌قار و رۆژنامه‌یان مینا هه‌بوونا نان و خویا له‌شییه‌ ژبؤ دۆماندنا گیانی خواندن، لی ژبه‌رکو زمانی کوردی ب دوو دیالیکتین فه‌رمی ده‌یته‌ خواندن و خوانده‌فانین دیالیکتا ده‌قه‌را مه‌ د کیمن، ئە‌فجا ب شیویه‌کی گشتی خوانده‌فانین به‌ره‌مان ژئ دئ دکیم بن، ئە‌فه‌ ژئ کار دکه‌ته‌ سه‌ر وئ چه‌ندی کوچ کۆ‌قار و به‌ره‌مین چاپکری (خۆ ئە‌گه‌ر باش و ئافه‌نده‌یی بن ژئ) به‌ایی چاپکرنی ژئ ژ فروشتنا وان نه‌یته‌. له‌وا فه‌ره‌ ده‌سته‌لاتا ده‌وله‌تی پالیشتییا فان بزاقان بکه‌ت مینا هه‌موو وه‌لاتین گرنگیی ب که‌لتۆر و ره‌وشه‌نبیرییا خوه‌ دده‌ن، لی ژ ئە‌نجامی قه‌یرانا دارایی یا حکومه‌تا هه‌رئما کوردستانی و مشه‌بوون و ته‌قلیه‌قبوونا سازی بین فه‌ر و نه‌فه‌ر، پرانییا سازی بین چاپ و به‌‌لا‌فکرنی به‌ر ب لاوزبوونیه‌ چوون و وه‌شانین ئە‌ده‌بی و کۆ‌قار و رۆژنامه‌ ژئ که‌فتنه‌ د قه‌یرانه‌کا که‌لتۆری- جفاکیدا. ئە‌فجا ل قئ سه‌رده‌می، ده‌قه‌را مه‌ ژ هه‌رده‌مه‌کی دی پتر پیدفی ب ده‌رکه‌فتنا کۆ‌قار و رۆژنامه‌یین و ژده‌بی و هزری و هونه‌رییه‌.

* ئە‌قئ پینگافی و ده‌رخستنا کۆ‌قاره‌کا ئە‌ده‌بی
یا تایبه‌ت ب هه‌لبه‌ستی چه‌وا دبین؟

ده‌رئخستنا کۆ‌قاره‌کا تایبه‌ت ب هه‌لبه‌ستییه‌، پینگافه‌کا هه‌ره‌ مه‌زن و کاریگه‌ره‌ ژبؤ دوکیۆمینتکرنا

سالییا دامه‌زراندنا ئیکه‌تیییا نڤیسه‌راندنا هنده‌ک شعر هاتنه خاندن کو ب شیوازی "خیتاب"ی بوون. د راستیدا د سهرده‌مه‌کیدا شعر وه‌کو خیتاب دهاته بکارئینان، نه‌گه‌ر ته‌ماشه‌ی نه‌ده‌بی که‌قنچ عه‌ره‌بی بکه‌ین، ل ده‌ف وان وه‌زیفا شعری هشیارکرن و خیتاب بوو، پتیریا شیخ و خه‌لیفه‌ییین عه‌ره‌ب شعر بو مه‌ره‌میین خوه‌یین سیاسی بکاردئینان. هه‌روه‌سا وان د شه‌راندنا ژی مفا ژ شعری وهر‌دگرت.

* د نه‌ده‌بی کوردیدا ژی شعری نه‌ف رۆله دیتیییه؟

به‌لیخ، د شوهرشا ئیلوئنی و به‌ری شوهرشا ئیلوئنی شعری رۆلی خیتابی و هشیارکرنی دیتیییه، د وی سهرده‌میدا وه‌زیفا شعری پتیریا جارن خیتابه‌کا ئاراسته‌کری بوو، نه‌ف ریباژین نوین نه‌ده‌بی یین کو دهرکه‌قتین و بزاقکرن شعری و په‌یامی ژ ئیک دوور بکه‌ن، بو هندی بوو داکو نووکرن

گه‌رمن ل دور ته‌وه‌ری مرۆفی دزفرن و هه‌ر چی رازا فه‌شارتی هه‌یه ب رووسی دادنیته سهر روویی کاغه‌زه‌کا سپی یا هیشتا کچین. پشمه‌رگه‌که ژگولله‌یین خوه‌ یین نه‌ ته‌قاندی... گول و به‌یوون و نی‌رگزان دکه‌ته رستک و ل ستوویی به‌ردلکان را دله‌ییینیت. پئشینی یین عاشقه‌کی شه‌یدا و سه‌وداسه‌ره، ژگولین ناف باخچه‌یان شمشیرین تیر و دریز چچ دکه‌ت و ماهینین که‌حیل ژبو ئاشتییه دبه‌زینیت. شعر؛ دلده‌رژکرنه‌کا دهرووینییه و هه‌ست و نه‌ست و لئینین حینجین مرۆفی پی نارام دبن. یان په‌یامه‌کا خودایی یه و جوانترین خه‌لاتین خوداه‌ندانه

◀ شعر وه‌کو جوانترین هونه‌ری که‌تا

بژاریا بی رکابه‌ر، هه‌رده‌م جهی بگر

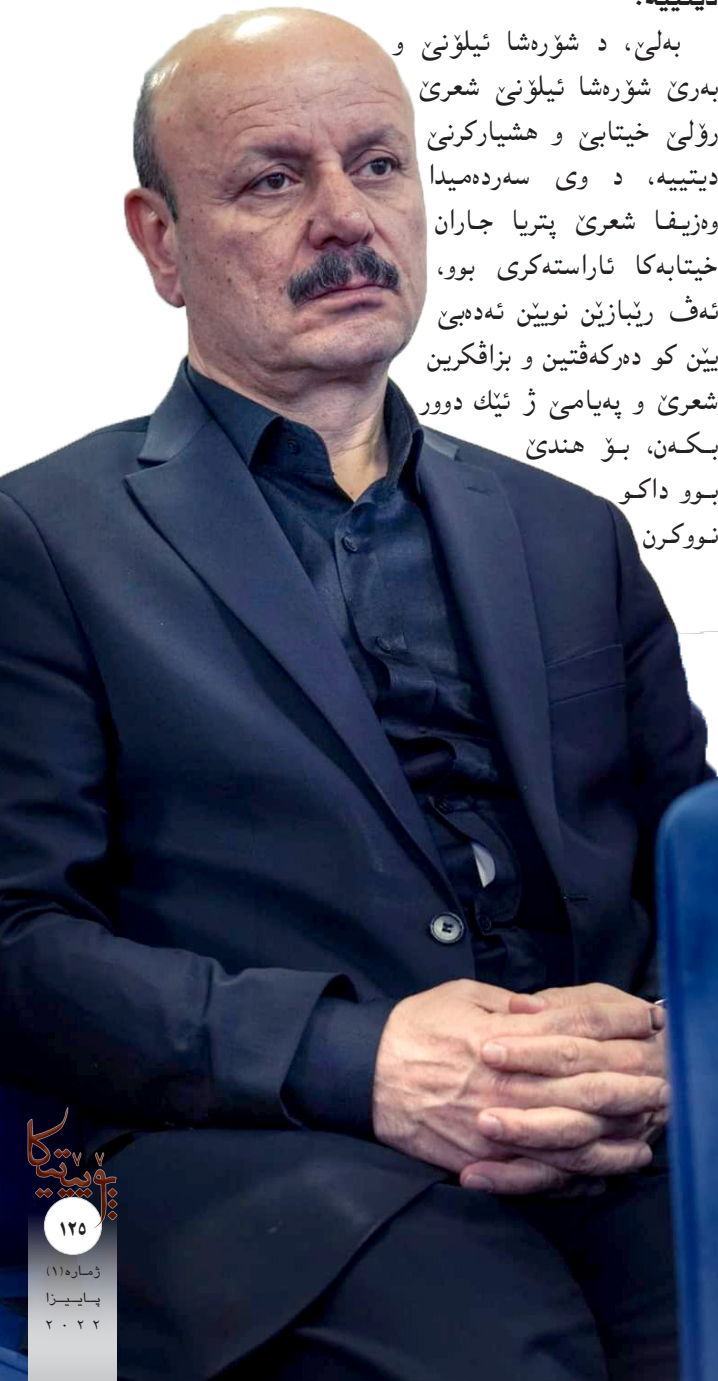
و قه‌کیشین به‌رده‌وامه ▶

ژبو جوانکرنا ژیانج و خو‌شیا مرۆفی. شعر؛ کۆمه‌کا دهربرین هه‌فدژ و هه‌فواتا و موفاره‌قه‌یین جوانه کو دبیته خودیکا ژیانا سروشتی یا مرۆفی، مفایه‌کی نه‌پستی و خو‌شیه‌کا دهروونی دده‌ته وهرگری. شعر نه‌سکه‌یی تریینییه کو ب ریقه‌چوونه‌کا له‌شکه‌ری یا هه‌فسه‌نگ و هه‌فده‌نگ و هه‌فره‌نگ بگه‌هته ریژگه‌هی. ئوو نه به‌رنامه و نافه‌رۆکا حزیه‌کا ئیدیولۆژیسته کو بابه‌ته‌کی بارکه‌ت و ژ هه‌می لایانه‌گوفکا به‌تی. شعر؛ شعره وچ دی نه ...!

* ته‌گۆت شعر، شعره و نابیته‌چ، نه‌ری شعر

نابیته‌فه‌لسه‌فه، نابیته‌گۆتار و په‌یام؟

بیگومان، شعر ئاوێزه‌کی دهربراندنی یه، گه‌له‌ک جارن ژی من ئاماژه‌ب هندی کریه کو شعر جوانترین ژانری نه‌ده‌بییه و هه‌تا نوکه ژی گه‌له‌ک دیژن شعر خاتینا هه‌می ژانرین ویژی یه، قیجا ل گۆره‌ی وه‌زیفا شعری و ل گۆره‌ی تیگه‌هی شاعری وی چه‌ندی دیار دکه‌ت، شاعر دشیته‌ شعره‌کا فه‌لسه‌فی چیکه‌ت یان شعره‌کا ته‌سه‌وفی چیکه‌ت، وه‌کی خانجی مه‌زن شعرا وی فه‌لسه‌فه‌ تیدا هه‌یه و ته‌سه‌وف ژی تیدا هه‌یه. هه‌روه‌سا دشیته‌ بیته "خیتاب" ژی، بو نمونه د ئیقارییا ۵۱

هەبیت و شعر ھەمی نەبیتە یاریکرن ب پەیفان و دووبارەکرنا ھەمان تەشتی، ھەتا سەرھەلدانی ژری و ھەتا دامەزراندنا گروپێ نووکرنا ھەرۆھەر ژری ئەگەر شعری نافرۆکەکا ب ھێژنەبایە، یان خودان پەيامەکا ناراستەکری نەبایە، گەلەک ھەفلان دگۆت ئەقە نە شعەرە، دبیژن دەما شعری "قەدریجان"ی گەھشتنە "ئۆسمان سەبری"، "ئۆسمان سەبری" گۆت، "ئەف کلامە پر خوەشک و جوانە، لی خوەزی شعرا" لی تیکستین قەدریجانی شعرن و ب نیک ژ وان شاعری پێشەنگ دەیتە ھژمارتن کو شعرا سەرەست نقیسی. شعر دشیت ببيتە ھەمی تەشت، ھەتا شعر دشیت ببيتە رۆمان، داستانی کەفن رۆمانن و ھەمی ب شعری ھاتینە نقیسین.

* نیک ژ نقیسەرین کورد یین باکورئ کوردستانئ، مەم و زین" ئەھمەدئ خانئ ب رۆمانەکی پیناسە دکەت کو ب شیوازی شعری ھاتییە نقیسین، تو چەند ل گەل قئ چەندی؟

بەلی راستە. داستانا "مەم و زین"ا خانئ، رۆمانەکە ب شعری ھاتییە نقیسین، و گەلەک رۆمانین وەسا ھاتییە نقیسین. نقیسینا رۆمانئ ب شعری ھۆستایەتییەکا زیدە دقت، خانئ د وی بیاقیدا سەرکەفتی بوویە.

* ئەم دخوازن پێچەکی بەحسئ خوە بکەئ، کارئ تەئ نۆکە چییە؟ ھەرۆھسا د بیاقئ نقیسینیدا تو کار ل سەر چ دکەئ؟

ژ لایئ ئیداریقە، کارئ من یئ نۆکە رێقەبەری گشتیمە ل وەزارەتا کار و کاروبارین کۆمەلایەتی، لی دەھمان دەما دیوێچوونا نقیسین و بەرھەمین وێژەفانین دەقەرئ دکەم، ھەرۆھسا رۆژانە بۆ چەندین دەمژمیران بابەتین ھەمەجۆرین وێژەیی و فەلسەفی و دیروکی دخوینم، خواندن ھەزەکا دیرینا منە و ھیشتا ژئ بیزار نەبویمە. دیباقی نقیسینیدا؛ ئە یئ ژ بەرھەفکرنا چاا دووی یا راستفەکری ژ کتیبأ شیزۆفینیا یئ تەقاف بووم، پیداجوونئ ب بەرھەمین نەچاپکری یین ھندەک نقیسەرین دەقەریدا دکەم، ھەرۆھسا د دەمین قالاا کورتیلە شعر و ھایکۆیین خوە خرقە دکەم وەکو بەرھەقییەک بۆ چاپکرنا دیوانا سالأ ۲۰۲۳ئ کو دی ژ کۆمەکا کورتیلە شعر و ھایکۆیان پینک ھیت. ئوو د بەرنامەیدایە کول قئ پاییزی دەست ب بەرگئ پینجئ

یئ کتیبأ (رۆمان خۆدیکا ژیانئە) بکەم. *** قۆناغین ژیانأ تە یا نقیسینئ، چەوا دەستیپکەر، د چەند قۆناغاندا دەرەبازبووی ھەتا گەھشتیە ئەقەرؤ؟**

ھیشتا ل قۆناغا سەرەتاییئ من ھەز ژ شعر و چیرۆکان دکر و ئەو بەرھەمین ل رۆژنامە و کۆقارین ل وی سەرەدەمی بەلاف دبوون، من قەدگواستەنە سەر دەفتەرکەکا خوە یا خواندنگەھئ و ب بەرەدەوامی دخواندن. ل دەستیپکا سالین ھەشتیان من دەست ب نقیسینئ کرییە، من بەرھەمین خوە ل ناھەنگ و بەلافۆکین سەر دیوارین قوتابخانا مەمی ئالان بەلافۆ دکر، نیکەمین بەرھەمی ب فەرمی ھاتییە بەلافۆکرئ؛ چیرۆکەکا فولکلۆری بوو ل سالأ ۱۹۸۷ ل رۆژناما ھاوکاری ھاتییە بەلافۆکرئ.

ژیانأ من یا وێژەیی د سئ قۆناغاندا بوویە؛ قۆناغا چاقلیکرنئ کو من ب میناکئ شاعرین بەری خوە

شعر جوانترین ژانری ئەدەبییە و ھەتا

نۆکە ژئ گەلەک دبیژن شعر خاتینا

ھەمی ژانرین وێژەیی یە

نقیسییە وەکو موئەیدە تەیب و عبدالرحمن مزوری (ھەرچەندە کو قەدری جان و سەبری بۆتانی و جەگەرخوین و ھندەک کلاسیکین کورد جەھئ سەرنج و خواندنا من یا بەرەدەوام بوون، لی ژبۆ نقیسینئ من پتر ھەز ژ شیوازی ھەردوو سەیداییئ ھێژا موئەیدە و عبدالرحمن دکر). قۆناغا ل خوەگەریانئ کو من بەرھەمین ھەموو نقیسەران ب کوردی و عەرەبی دخواندن (ھەر ژ فەرموودە یین ئەبو ھورەیری بگرە و ھەتا دگەھتە کتیبین مارکس و لینین)، زیدەبارئ قئ خواندنا بەرەدەوام ژئ، ھەموو بەرھەمین چاپکری یین کوردی (ب سۆرائی و بەھدینی) دخواندن، ب نەمازیی شعر و چیرۆکین دەقەرأ مە. قۆناغا دانان و خوەدیتنئ کو من شعر کرە ئارمانجا خوە و گرۆپئ (نووکرن ھەرۆھەر) وەرچەرخانەک بوو د ژیانأ من یا وێژەیییدا کو بەر ب روخسارەکئ جودایی

دەستپێکی وەکی یین "نافع ئاکرەیی" و ھەر وەسا رۆمانیڤ خانم "کەوسەر شەو کەت" ئی یان ھەندەک رۆمانیڤ دى، دى بىنن جوداھىيەکا گەلەك مەزەن یا د ناڤەرا واندە د بىاڤى شىوازى دەبرىنى و بىاڤىڤ دى، بەشەكی ڤى پىشكەفتنى ڤەدگەرىتەڤە بۆ وى بزاڤا نووكرنا ھەر وەرە كو شلقەكا پەيداكرى. گەلەك ھەڤال وەسا دبىنن كو گروپى نووكرنا ھەر وەرە شكەستن ئىنايە، یان ئەو وەسا ھزر دكەن بۆچى گروپ نەما، گروپ نە وەكى حزبەكا سىياسىيە كو دڤىت ھەتا ھەتا بىمىنىت، بەلكو گروپ تنى بۆ لقاندن و بزقاندنا مەژىي شىوازى تىروانىنا مرۆڤى يە دگەل ھاڤىتتا بەرەكى بۆ ناڤ گۆمەكا راوەستىاي یا ناڤى كو ب شلقىتن. پشتى ھىنگى ھەر پىلەك دى بخۆ چىتن.

* كۆمەكا گەنجىن ھەلبەستقان ل دەوڤى ھەنە

◀ ھەتا مرۆڤ ڤرینا ڤرندەبىڤ بەرى

خوہ و دگەل خوہ شروڤە نەكەت و

تى نەگەھىت، نەشیت بەر ب ئاسۆبىڤ

▶ نەدىار و نەدیتىڤە بڤرىت

كو تو د ئاخفتنىڤ خوہدا گەلەك پەسنا شیان و تىكستىڤ وان پىڤ ئەدەبى دكەى، ھەتا وى رادەى د شعرەكا خۆدا تە ناڤى گەلەك ژ وان ھۆزناڤانىڤ گەنج ئىنايە، تو دبىنى ئەڤ نڤشە پشتى ھەوہ دى بنە ناڤەكى ديار؟

ھەلبەت ئەو ناڤىڤن من د شعرا خوہدا ئىنايەن ھەتا نوکە كەس ژ وان ژ نڤسىنا شعرى نەڤەڤەتيايە، من ئەو شعر بۆ "ئەحمەد عەبدوللا زەرۆ" پىشكەشكەربوو، وەكو ئىكەمىن سەرنڤىسەرى گۆڤارا پەيف، پاشى من ناڤى وان گەنجان ئىنا، ئەز ھونەرى د شعرىڤ واندە دبىنم، ئەز وى خىتابى د شعرىڤ واندە ناينم كو ھزرىكەن شاعر كەسەكى "فوق المجمع" وەكى مەلايەكى بىع ل سەر مینبەرى و وەعزا دخىنىت، چونكى پرائىيا وان شعرىڤ دبىژنئى شعرا پىنگىر د وى ئاراستەيدا دچوون، چونكى گزنگىدان ب

نڤسىنىڤە بچم. د ڤان ھەرسى دانانگەھىڤ ژيانا من يا وىژىيدا، سەرەراى كۆمەكا ئەڤرازى و نشىڤىيان، ئەز شىيام بەرەڤ تىگەھى مرۆڤانتيڤە بچم (بىي ژ دەستدانا دۆزا گەل و جڤاكى خوہ) و رىبازا خوہ يا شعرىيا تايبەت ب خۆڤە دانىم. ئەز دزانم كو ھەوادارىڤ ڤى جۆرى شعرا ئەز بىي دڤىسىم نەگەلەكن، لى ئەز ل وى باوەرئەمە كو ھەبوونا شىوازىڤ جودا بىيڤ نڤسىنا شعرى يان ھەر بەرھەمەكى دى بىي وىژەيى، كرىارا وەرارا ئەدەبىياتى بىي كاملان دبىت. نوکە ژى ئەز د پروسەيەكا بەردەواما مڤا وەرگرتىڤدەمە، ھەتا مرۆڤ ڤرینا ڤرندەبىڤ بەرى خوہ و دگەل خوہ شروڤە نەكەت و تى نەگەھىت، نەشیت بەر ب ئاسۆبىڤ نەدىار و نەدیتىڤە بڤرىت.

* تە گۆت گروپى نووكرنا ھەر وەرە وەرچەرخانەك د ژيانا تە يا وىژەيى دروستكرىە، ئەرى بۆ بىاڤى ئەدەبىيى دەڤەرى تە ھەمان بۆچوون ھەيە كو گروپى نووكرنا ھەر وەرە وەرچەرخانەك د ئەبىاتا دەڤەرىدا دروستكرىت؟

ئەز دى تشتەكى بىژم و ئەڤە بۆچوونا من يا تايبەتە، وى دەمى گەلەك ھەڤركى ھەبوون و گەلەك ھەڤال ھەبوون كول دژى گروپى نووكرنا ھەر وەرە بوون، لى ل گۆرەى باوەرنا من و ل گۆرەى خاندنىڤن من، نە ب تنى شعرا، بەلكو ھەتا شىوہكارىڤ دەڤەرى ژى بەرڤ سەمتەكا دى يا پىشكەڤچوونى چوون، چىدبىت ھەندەك بىژن ئەڤە وەرارا سروسشتىيا ھەر ژانرەكا ئەدەبىيە، ئەو ژى راستە، لى ئەو گروپە لەزاتىيەك پەيداكر و ئەگەر ئەو گروپە نەبايە، چىدبىت خەلكى بۆ دەمى ۱۰ سالىڤ دى ژى ھەر ب شىوازى سالىڤ ھەشتىيان نڤسىيا، پشتى وى دەمى سالىڤ دوو ھزارى، چىدبىت ئەو ژى ۱۰ بۆ ۲۰ سالىڤ دى ڤىابا ھەتا گەھشتبا قۆناغەكا دى، ئەو گۆتن ژى دروستە كو دبىژن، ئەو گۆزىڤ وەرارا سروسشتىيا ھەر قۆناغەكا ئەدەبىيە، لى ھەبوونا گروپى نووكرنا ھەر وەرە لەزاتىيەك د ئەو پىشكەڤتنىدا دروستكر، سالىڤ نۆتان مە چارىڤنچ رۆمانەك ھەبوون ھەتا سالا ۲۰۱۰ مە ۱۸ رۆمان ھەبوون، ژ "نافع ئاکرەيى" بگەرە دگەھىتە رۆمانىڤ "ئەنوەر محەمەد تاھرى" و "حەسەن سلىڤانەيى"، پشتى ھنگى سالا ۲۰۱۴ بوونە ۳۴ رۆمان، لى نوکە ناھىنە ھژمارتنى. ئەگەر ئەم سەحكەينە وان رۆمانىڤ

ناقەرۆکا شعری دقیت ل سەر کیستی وینەیی شعری و روخسارا شعری و ئیستاتیکا شعری نەبیتن، ئەگەر شاعر بشیت هەقسەنگییه کێ دروست بکەتن، وی دەمی شعرەکا جوان و سەرنجراکیش بیتن.

* دەمی ئەم هەلبەستین ته دخوینن" بیاڤی
دی یی کارێ ته ب رەنگەکی بەرچاڤ تیدا دبیین؟
سایکۆسۆشیالی چ کارتیکرن ل سەر هەلبەستین ته هەبوویه؟

"من سۆزەك دابوو یارا خوه
كو قی هەیفی ئەگەر مووچێ خوه وەرگرم
شووشەك گولاقی بۆ بكرم ب دیاری
لی هەیف هات و مووچە نەهات"
رۆلی هەلبەستفانی د رەوشین نە ل باردا
چییە؟

مروۆف كورێ سەردەمی خویە، بەرهم و خۆدیکا

گروپی نووكرنا هەروەر ئەزاتییهك

پەیداكر و ئەگەر ئەو گروپە نەبایە،

چیندبیت خەلكی بۆ دەمی ۱۰ سالیڤ دی

ژی هەر ب شیوازی سالیڤ هەشتییان

نقیسییا

جفاكی خویە. شاعر ژێ خۆدیکا پاشخان و سەربۆرا خوه یا ئەپستمییە. هەر شاعرە کێ وەرگری، ب شیویە کێ راستە و خۆیان نەراستە و خۆ هەندە ک بەرژەنگین پاشخان وی ب شعریقە دەیتە دیتن. بیگومان تایبەتمەندی و بسپۆرییا من دیباڤی چارەسەرکارییا دەروونی و سایکۆسۆشیالیڤا کاریگەرییه کا نە کیم کرییه سەر ناقەرۆکا بابەتین شعرا من، نە شعری ب تنی بەلکو کاریگەری کرییه سەر نقیسیین من بین رەخنەیی و جفاکی ژێ. ئەز قی چەندی ب نۆرمال دبیین! خۆ دەمی شعریڤ هەفالان ژێ دخوینم، ب چاڤ و دیتنە کا سایکۆسۆشیالی لی دنێم.

رۆلی شاعری د هەموو رەوشین ل بار و نە ل باردا نازاندنا پرسیار و بەرسفانە، یان ژێ بشافتنا هەستین

هەلچووویه و رويسكرنا دلین مشت پرسیار و ئەیونین گەرمین هەست و خەیاڵینە. چ جارن (خۆ دەمی هیژ گەنج و د قوناقا خوه یا ئیکیدا ژێ) من خوه نە کرییه ماموستا و پڕزانج شیرەتکاری جفاکی، چونکو نەرکی شاعری پشکدارکرنا وەرگرییه د بابەتە کێ دیارکری و نازاندیدا، نە ئاراستە کرنا وییه! ل دەف من شاعر نە پێشەنگ و شیرەتکارە، لی هەستیکەرە، پێشینکەرە، نازرینەری بابەتانە. ئوو نازرینەری بابەتان ژێ هەقالی جفاکییه، نە رینیشاندەرە! هەردەمی شاعر خوه بکەتە رینیشاندەر دی ل سەر حسیبا ژدەستدانا جوانی و میناکین شعری بیت.

* ئەم خەما جفاکی ب رەنگەکی بەرچاڤ
د هۆزانین تەدا دبیینن، ب تایبەت د قوناقین
قەیرانی و شەری دژی داعشیدا، ئەقە یەکە ژبۆ
بیاڤی خواندنن ته یین جفاکی قەدگەریت" یان ژێ
گرنگە هەر هۆزانفانەك نیزیکی جفاکی خوه بیت؟

هەر وه کو مه گۆتی کو شاعر خۆدیکا پاشخان و سەربۆرین خوه یین ئەفیوانوییه، پاشخانا هەر مروۆفە کێ ژێ ژ جفاک و پەرورەدیا وی یا زارۆکینی پەیدا دبیت، ئەقجا مروۆفی بقیت یان نەقیت دی دناڤ جغزا جفاکی خوه ا وەک مەداری ل دۆر خوه و ل دۆر دەردۆرا خوه زڤریت. خەما جفاکی خەمە کا رۆژانەیا هەر مروۆفە کێ بەرپرسیارە، ئەگەر خەلکی هەچکوهەیی خەمین خوه ب داعویرن و بقەشیرن، شاعر هەستین خوه ب رووسی ددانته سەر میژی و دکەتە متایع دانوستاندنی. شاعر ژێ مروۆفە، ل بوهارێ باقوفکین وی قەدبن و ل پاییزی بەلگین وی دکەقنە سەر ناخ، ل دەمی دلخووشی ستاران بۆ دلێ دنیایی دبیت، ل نەخووشی ژێ وه کو هەر بەهیقنە کێ دکەتە گری. هەلبەت خواندنن من یین دەروونجفاکی پشتهقان و هاریکارە کێ مەزنن ژبۆ دەربریین من، لی ئەو شاعری هەست ب جفاک و دەردۆرا خوه نە کەت، ما چ دنقیسیت و بۆ کێ دنقیسیت؟! ل قیرە دبیت پرسی راستە و خۆیی یا شاعری یان هونەر ژبۆ هونەری و هونەر ژبۆ مللەتی- وەرگری بکەقیتە قادێ! لی جاردی دبێژم شعر خاتونا هەموو هونەرانه و ژبۆ کەتا بژارە دەیتە نقیسین، شاعری نووخواز ژێ وه کو شاعری میلیلی دەبرینی ژ کارقەدانین خوه یین دناڤ

ئەز دېئىز ئەگەر ھوون پىداچوونە کا بلەز دناڧ بەرھەمىن من يىن شعريدا بکەن، دى بۇ ھنگۇ خويا بيت کو من گرنگىيە کا مەزن ب روخسارى شعري دايە و ھەردەم من يى ھەولداى کو چ جارن ناڧەرۇكى ل سەر حسيبا روخسارى بەرچاڧ نە کەم. شعر خۇشيبە و مفا، ئەڧە زى ژ ھەڧسەنگى و ھارمۇنيکيا دناڧبەرا روخسار و ناڧەرۇكىدا پەيدا دبيت. ناڧەرۇک مفايە کى ئەپستىمى بۇ وەرگى پىشکىش دکەت، روخسار ژى خۇشيبە کى دەتتى، لى مشە جارن ئەو خۇشيبە ژ ميناکين ھزرى و ڧەرپىژىن رامانى ژى پەيدا دبيت، لەوا خۇشيبا شعري ب ھەبوونا ناڧەرۇکە کا جوان دارپىشتى ھەڧسەنگ دبيت. ئوو ھە کو ئەم دېئىزىن کو شعر تنى خۇشى و لەززەتە، مەرەم پى ئەو نينە کو يا بى ناڧەرۇک بيت، لى ژبەر ھنديە کو خۇشى ب تەنا خوە، مفايە کى دەرۋونى و رەحەتتیبە کا گيانى ددەتە کەسى وەرگەر.

* گرنگىيا ھەلبەستى بۇ ژيانى چيە؟

گرنگىيا شعري بۇ ژيانى مينا گرنگىيا مەزىقى و بەرىخۇدانا کەڧالە کى شيوە کاريبە، خۇشيبە کى ددەتە مرۇڧى و ئازراندە کى دىختە دپرۇسەيا تەصەورکرنى و تېھزىرىنىدا. ھەر شعەرە کا نەبىتە سەدەمى لئاندا مەژى وەرگى، وە کو وى چەندىيە کو مرۇڧ د جاما تىزىنى يان ترومىيلى را سەح دکەتە ھەودە کا گولین جوان و بلەز ژى دپۇریت. شعر خوارنا گيانيبە و دەرمانى برىنانە و خۇدىکا خوەدیتىيە، ما کى ژ مە ھەيە ھەز

گرنگە شاعر د جفاکى خوە بگەھىت و

بزانیت دى چەوا پرسان ئازرىنىت

نە کەت خوە ب چاڧىن خوە ببىنىت؟ ئەڧ ھەيەجانا ددەمى گوھداریکرنا شعريدا مرۇڧى دگريت، جۆرە کى خوەدیتىيە يان ھەست ب خوە کرنيە.

* مللەتین کو خواندەڧانى ھەلبەستینە، چ

تایبەتمەندىيەك ل دەڧ ھەيە؟

چونکو ھەر ژ دەستپىکا ژيانى و ھەستپىکرن مرۇڧى ب سروسشتى دەرڧورا خوە، کراسە کى پىرۇزىيە کرىبە

جفاکيدا دکەت، لى ھەر ئىک ب شىۋازە کى! گرنگە شاعر د جفاکى خوە بگەھىت و بزانیت دى چەوا پرسان ئازرىنىت. لى نەمەرەجە ھەموو پرسىن ئازراندى بابەتین چاڧەرپىکرى بن و ھەموو خەلک بکارن سەرەدەرىبە کا پۆزەتیشانە دگەل بکەن.

* گەلەك میتۇدین رەخنەبى " ناڧەرۇکا ھۆزانى رەت دکەن و دېئىز پەيام د ھۆزانىدا گرنگ نینە"

ل دەڧ من شاعر نە پىشەنگ

و شىرەتکارە، لى ھەستپىگەرە،

پىشېنىگەرە، ئازرىنەرى بابەتە

سەرەراى کو تو ئىک ژ وان ھۆزانقانىن نوخووزى، لى ئەم ناڧەرۇکە کا دەولەمەند د ھۆزانىن تەدا دبىنىن؟ بۇچى ناڧەرۇک ل دەڧ تە گرنگە؟

ھەر دەڧە کى وپزەبى پەيامە کە ژبۇ ئازراندنا بابەتە کى ديارکرى، ناڧەرۇک پى دپرسىت و روخسار سيبەرى لى دکەت. ناڧەرۇک و روخسار ھەڧتەمامکەرىن ئىکەن، دبيت گولین پلاستىكى جوانتر بن ژ يىن سروسشتى، لى يېھنا ويە بەھادر و جوانتر لى دکەت. دبيت گەلەك جلكين جوان و سەرنجراکيش ھەبن، لى ھەتا نەچنە بەر مرۇڧە کى ب گيان، چ بەھايى خوە نینە. شعرا بى ناڧەرۇک ژى مينا جلكە کى ھەلگرتىيە ناڧ کەتتۇرىيە، مرۇڧ جارە کى چاڧىن خوە ب جوانيا وى کلدەت و دشىاندا نینە دگەل ھەست و ھەلچوونىن مرۇڧيدا بژىت. دەمى دېئىز پەيامى گرنگىيا خوە نەمايە، ب ھزرا من، مەرەم پى ئەو پەياما ئاراستە کرى و شىرەتکرنى يان خوینگەرەمکرنىيە. ئەز ژى دگەل نەمانا گرنگىيا قان جۆرە پەيامانم، لى ھەموو رامان و ڧەرپىژىن پەيڧ و ھەڧۇکىن ھەر دەڧە کى وپزەبى دکەڧنە دناڧ قالبى ناڧەرۇکيدا. ئوو ناڧەرۇکا ھەر شعەرە کى ژى دەربرىنى ژ دىتن و بۇچوون و ھەستىن خويىي شاعرى دکەت د رەوش و جەدەمە کى ديارکريدا.

* ل گەل گرنگيدان ب ناڧەرۇکى، ما تە روخسار پىشتگوھخستىيە؟

شیوہ کی راستہ و خو یاں نہ راستہ و خو پیکھ گریڈا اینہ۔
* جفاکناس عارف حیثو، ہوزانقان عارف حیثو،

فہکولہر عارف حیثو؟ کیش ژ وان؟

ہندی کوورتر ب ناف بابہ تاندا بچمہ خوار، پتر تی
دئینمہ دہر کو ہیشتا شاگردم و گہلہک پیزانین ژ
من دکیمن۔ من ہر دہم بی ہولڈای کو دقان ہر سہ
بیافاندا بہرہمہ کی ہہڑی خواندن پشکیشی خواندہقان
و ولاتی خوہ بکم، لی ہیشتا قوتایمہ و بی دقواناغا
لیگہریانی و ب سہرہلبوونیدا۔ د بابہ تین جفاکی و
فہکولینین زانستی و ویزہبیدا ئەز بی بہرانبہر دینم،
لی د ہلبہستیدا ئەز خوہ دینم۔ ئەفجا حہز دکہم ئەو
کسہ ہم بیخ خوہ دینم۔

* پیفہری ہلبہستا سہرکہفتی چیہہ؟

شعر ب میناکین شعری و جوانیا دہرپرینی و فہرپڑا
پہیف و رامانان دبیتہ شعر، شعرا سہرکہفتی ئەوہ یا
ہزرا وەرگری دبزقینیت و خہیال و ہستا وی دنازرنیت۔
ئوہ یا شاپہرین وەرگران فہدکەت و بہر ب توخیبین
نہدیتی و نہ گوتیہہ دفرینیت۔

* دشپین بیژین، ہہبوونا خواندہفانہکی زور،

پیفہری ہلبہستا سہرکہفتیہہ؟

ہلبہت وەرگر یان خواندہقان چوکلہ کی گرنگہ ژ
ہہرسہ چوکلین (شاعر، شعر- دہق، وەرگر)، ئەفجا
ہہبوونا خواندہفانہکی زور بو ستایلہ کی ہلبہستی
جہی پویتہدانی و ل سہر راوہستانییہ، لی نہ مہرجہ
ہہر شاعر یان شعرہ کا گوہدار یان خواندہفانہکی زور
ہہبیت، نیشانا سہرکہفتنا وی شعریہ، چونکو ئەم
ل فیڑہ بیح بہحسی شعری دکہین، نہبہحسی شیعاران
دکہین! مرؤف ب سروشتی خوہ (ہہروہ کو علی وەردی
دبیزیت) حہز ژ ہزر و دہرپرینی ب ساناهی دکەت
کو مہڑی خوہ پیفہ نہوہستینیت، ئەفجا نورمالہ
کو فہہینو کہ کا دیار کری ہہستین جہماہیرہ کی
دیار کری بنارینیت و سہرہدہریہہ کا گہرم دگہل
بکہت (نہدوورہ ئەز ژئی ٹیک ژ وی جہماہیری
ہم)، لی شعر وەکو ہونہرہ کی ہہڑی و
پایہبہرز بو جہماوہرہ کی دیار کری و
کہتا بژارہ (نہ جہماہیری!) دہیتہ
نقیسین۔

بہر شعری و پہیف و میناکین شعری ژ بو نزا و
تہرتیلین پەرسگہہان بکارینانہ، لەوا ب شیوہہ کی
عہفہری شعر یا بوویہ پشکہک ژ پیکھاتہبی جوانیا
ہزر کرنی و مہزیقہیا ناخفتنی دکہسایہتیا ہہر
مرؤفہ کیدا۔ ل گورہ فی دہستپیکہ خواندنا شعری
مرؤفی ژ خودافہندی چاکیی نیزیک دکەت و ژ
تویقلین ژیاری دوور دکەت۔ ئەوین حہز ژ شعری دکہن
کەسانین خوہسەرن و حہز ژ ہلیقرتتا نہپہنی بین ناخی
فہشارتی دکہن، ئەفہ ژ بی ہہبوونا نازادییا کەسوکی
و نہہستکرنا ب خوہ کیمدیتنی، دی یا لہنگ بیت۔
شعر مرؤفی بہر ئاسمانین دوور و ریکین نہدیتی و
نہدیارفہ دبەت، ئەو مللہتین حہز ژ شعری دکہن مہڑی
فہ کری و گہریدہیین بہردہوامین ژیانینہ۔ دبیت کەسەک
ببیزیت کو داہینانین زانستی ب مہڑی دہینہ کرن و
شعر بابہتہ کی پوختی دلینییہ، لی دبیزمہ وان کو
کەساتیا جفاکیا مرؤفی سینگوشہبہ کہ ژ ہزر و دلینی
و رەفتاری، کەسایہتیا ہہفسہنگ و بہرہمہینہر ب
ہہفگونجانا ہہرسہ گوشہیین ہہف فہبارہیین فی
سینگوشی کاملان دبیت۔

ل فیڑہ ژ، پسورییا

من دبیاقی

سایکوسوشالییدا

کارکریہ

سہر بہرسقا

من۔ پرانییا

پرؤسہیین

ژیاناندنی ب

یا پرانیا ولاتان سەر دەریری دگهل بهیستنی و په یامین ب ساناھی دکهت. لی د سەر قی چهندی را ژی، نهو هزرا کهفنا دیژیت کو شاعر دهرپرینی ژ چهز و پیدقی یین جه ماهیری ناکهت و تنی بو جه ماوهره کی دیارگری دنقیسیت، سه ده مه کی دی یی نه بوونا گه له نه پهرییا خوانده قانییه کو دشیاندا نینه بهیته پشتگوه هاقیتین، چونکو ده می ئەم به حسی خوانده قانان دکهین هزرا مه دکهفته سەر جه ماهیری وهرگر، نه جمهوری تایبته.

* ستایلی تو پی دنقیسی پتر ل سەر نووخوازان دهیته هژمارتن، ب دیتنا ته، ههلبهستا نوخواز دقیت چهوا بیت؟

ههتا ئەم بشیین ساخله تین ههلبهستا نووخوازا دهفهره کی یان جفا که کی بدانین، فهره ههقبهری بهرهمین بوری یین هه مان دهفهر بکهین. ههلبهستا ههچه ره خا سالیان ههفتیان و دهستیپکا ههشتیان ژ دهقه کی ئیکگریتی، ههفوکین کورت و برکه یین ههقهسنگ،

چ شعرین خراب نینن. بهلکو شعرین

خوش و یین خوشتر هه نه

هندک جهقه نگین دهستیپانگری و وینه یین شعری یین چوینگ (سنسله کرنا کومه کا وینه یین شعری کو هه می پیکفه دخمه تا وینه یی دو ماهییدا بن- چوینگ) پیک دهات... لی شعرا پشتی قی قوناغی پرانیا قان ساخله تان به زانیدنه و بیافه کی دی یی بهر فهره تر ل بهر خوانده قانی فه کرییه؛ دهقه کی نه ئیکگریتی- لی پیکفه گریدایی، ههفوکین دریز و مهزیه یا دناف خوهییی ههفوکاندا، جهقه نگین دو جان ب پارادوکسان و ژیکفه کیشانا رمان و فهریزا په یقان، وینه یین خوهسه ر و دو ماهی یین فه کری... هتد. نووخوازی نه قالمه کی دانایه و هه ر شاعره کی ژ وی چوارچوخی دهرکه فت دی ژ نووخوازی قاری بیت، هه ر هه ولدانه کا هلهو شینگه ری و بونیاد گه ری- نوورنه نکرین، دی چیه دناف بیافی نووخوازییدا، پشتی دهق دهینه به لاقکرین، نه فجا لیکوله ر دبشیقن و ساخله تین جودا کاری ل سەر دادن، نوو نه گه ر دناقههرا دوو رقیشتاندا ساخله تین جودا کاری زور بن

* ههلبهستا خراب کیشکه؟

ههروه کو دیژن چ ژنکین کریت نینن، بهلکو ژنکین جوان و یین جوانتر هه نه. نهز ژی دیژنم چ شعرین خراب نینن. بهلکو شعرین خوش و یین خوشتر هه نه.

* ههلبهستا نه مر کیشکه؟

هه ر شعره کا ساخله تین کوورین مرؤفایه تیی دنافا هه بن، دهرپرینی ژ سه رده مین جودا جودا یین سروشتی هه فرکی یین مرؤفان و مرؤفایه تیی بکهت و دگهل سنسله کا دریزا رقیشتان بمینیت نافی نه مریی وهردگریت. ده می ئەم دیژین شعرا جیزی نهمه ژ بهر هندییی کو ب دریزا هییا قان هه موو چه رخن بوری هه ر زندی ماهیه و رقیشتین هه ر سه رده مه کی ل گوره ی تیگه و رهوشا هه ر سه رده مه کی سه رده دهری دگهل هاتییه کرن و دهیته کرن.

* نهفرؤ گاننده هه نه و ههلبهستفان دهیته گونه هبارکرن کو وهرگر یی ژ خوه دوور کری، یان زی دیواره ک دناقههرا وهرگر و ههلبهستفانیدا هه یه؟ تو دگهل قی یه کی؟

چ جاران شاعری نه قیت و نه شیت دیواره کی دناقههرا شعرا خوه و وهرگریدا دروست بکهت، هه ر شعره کا ژ دهقی یان قهله می شاعری بکهفته سەر کاغه زئی ژبو هندییی کو بهیته خواندن. لی شعر نه وه کو ناهین خوارنییه کو هه موو کهس و هه موو مالان پیدقی پی هه بیت. شعر هونه ره کی تایبته و خوانده قانه کی تایبته هه یه. نه هه ر شعره کا بهیته نفیسین ژبو هه موو خه لکییه و نه هه موو خوانده قانین شعری دشین سه رده دهریی دگهل هه موو ستایلین شعری بکهن. لی هه بوونا ستایل و خوانده قانین هه مه جوو پرؤسه یه کا سروشتی یا وهرارا شعرییه.

* نه بوونا خوانده قانی، سوچیپن کینه، وهرگری چالاک نینه، یان هوزانقان دووری کاودانین وهرگری دنقیسیت؟

سوچیپن ته کنه لؤژیایی و ب سانا هیکرنا ژیا نا رؤژانه یه، ده می هه ر دهقه کی هه ژی و پیزانینه کا مفادار ب شوویه کی کورت و پوختگری ب ریکین فیسووک و تیکتو کی و که نالین دی یین سوشیال میدیایی بهینه پیشکیشکرین، ما دی بوچی خوانده قان خوه زهحه مت دت و ل بابه تان گه رییت. ههروه سا رهوشا هه نو که یی

* ھوین نوکە خوہ د چ قۇناغا ھەلبەستیدا دبیین؟

ئەز نۆکە یی د قۇناغا قیدانا پرتین ھەزین ھەلاویستیدا، ھیشتا گەلەک شعر مایینە دتویرکی مندئا و دبیت نە گەھم ھەموویان بیخە سەر کاغەزی. ئەوا مەن بیچیبوویی مەن یا کری و یی پشتراستم کو رفیشتی بەیت دی بازدانین مەزنتەر ل سەر شعرا دەفەری کەن و دی دەقین جوانتر نفیسن.

* ھەزین تە و خەونا کوردان.. ئیکن؟

"تەف ھەزین مەن"

ئەوین کورکبوویی.. زە کاتە ژبو خەونا کوردان"

ئەز ژی کوردەم و ئیکم ژ جفاکی کوردەواری، وەکو کوردەک خەونا دبیین و رۆندکان ژبو دەردەسەری بیین کوردان و کوردینیج دبارینم. دبیت ھەز و خەوین کەسین تاک د ھەمان جفاکدا تا راددەکی ژ ھەفجودا بن، لی خەونا مەزنا ھەموو جفاکین دنیایج خەوسەری و خۆشگوزەرانی و ژیانە کا بی ناریشە، ھەموو تاکین جفاکی ب ھەموو تەخ و ئاستشە د فی خەونا گەلەنپەریدا ھەفشکن.

* گرنگە ھۆزانقان ل گەل خەونا مللەتی خوہ

بیت؟

خەونا مروڤایەتیج کوورتر و بەرھۆزترە ژبو شاعری، لی چونکو مللەتی شاعری ژی پشکە کە ژ وی مروڤایەتیج، دگەل دژیت و پە داخپارە و کارتیکرنی ل سەر دکەت، ئەفجا یا گرنگە کو دگەل خەونا مللەتی خوہ بیت. لی ئەف بەرسفە وی چەندی ناگەھینیت کو یی بەحسی پینگیری و نەپینگیرییا شاعری دکەم. فەرە شاعر یی نازاد بیت و ئەف ئاسمانی بەرفرە جی ھەقبین و فرینین وی بیت. ھەر جھەکی بو دفپیت و لی داددەت، دی مۆرکا جفاک و دەردۆرا وی پیئە نیشان بیت.

* ب دیتناتە ھۆزانقانی کورد شیاینە دگەل

خەما مللەتی خو بن؟

چونکو ھەتا نھۆ ژ پرائییا شاعر و ویزەقانی کورد یین د قۇناغا شۆرەشگیری و پینگیرییدا، ئەفجا ھەموو ھەول و پیکۆل ژبو ھندیئە کو دگەل خەما مللەتی خو بن. گەلەک ژی ل ئاستی پیدفی بووینە و ھندەک ژی

(چ ب شیوہیج ستونکی بیت یان ئاسویی)، ناڤی ریبار یان ستایلەکی نوو ل سەر دەیتە دانان و ئەف ھەموو ریبارین ھەیی ب فی تەرزى ھاتینە وجودی.

* نوخووزین کورد شیاینە، تشتەکی نووی کوردی

دروست بکەن کو چو چاڤلیکرنای بیانی نەبیت و نوخووزییەکا کوردی بیت؟

ھەمی جفاک مفاى ژ ھەف دبیین و کارلیککرنی و کارتیکرنی ل ھەف دکەن. کریارا گوھۆرین و نوو کرنی ژى پروسەییە کا تەراکومی و پیکشە گریدایییە، ھەر ریبارەکا نوو بازدانە ل سەر ریبارەکا بەری خوہ و تەفاکەرا وییە. نوخووزین کورد ژى، مینا ھەموو نوخووزین دنیایج پیکۆلا بازدانەکی کرییە ل سەر ریبارین ویزیا کوردی (نەیا بیانی)، بیگومان مفا ژ بزاقین جیھانی و ولاتین دەردۆر دیتییە، لی د بنگە

◀ **وہکو کوردەک خەونا دبیین و رۆندکان**

▶ **ژبو دەردەسەری بیین کوردان و کوردینیج**

دبارینم

و تیگەھین خوەدا نوخووزییە کا کوردی بوویە و ژبو جفاکی کوردی ھاتییە پشکیشکن.

* ئەوا ژلایج گروپین کوردی، ب تاییەت نوکرنا ھەر و ھەر فە ھاتییە کەرن، داھینانەک بوویە ل فی دەفەری، یان چاڤلیکرنای داھینانین نوخووزین بیانی بوویە؟

گرۆپا نوو کەرن ھەر و ھەر، ل سەر خواندەنە کا رەخەیی و ھەلسەنگاندنا بەرھەمەن بەری خوہ ھاتبوو ئافاکرن، ئانکو داھینانەکا نوو بوو د بیافى شعری و پاشی د پرائییا بیافین دی یین ویزەیییدا ھاتییە کەرن. لی ھەر و ھەر کو د پرسیارا پیئیدای ھاتییە بەرسفدان، مفا ژ ئەزمۆنین جیھانی و ولاتین دەردۆر ژى دیتییە. دەفی ویزەیی نە وەکو متایەکی دی یی ھشکە یان قالبی چیکرنا بلۆکایە کو ب چاڤلیکرنی وەکو خوہ بەیتە فە گوھاستن، بەلکو کریارەکا گیاندارە ب پاشخان و ژیارکییا ھەنوکیی و پیئیبینی یین پاشەرۆژئە گریدایە.

گولجی و ویرانکهره وهک توفانی.

موئهیهد تهیب: قوتابخانهیه که ل دهستییکا سالین ههشتیان و وثقه، هه موو شاعرین دهقهری (ب گهنج و پیرقه) یا لی خواندی.

د. عهلی وهردی: ژ وان ژیرمه ندانه بین پشتی وهغرا وی خه لک بی دحه سیین کو شه مالکه کا ههل بوو شهقین تاری روهن دکهت. ئەوی د زانی کا خه لکی چ دقیت، لی مخابن خه لکی نه دزانی کا وی چ دقیت. ئەف رهوشه ب درژاهیا دیروکی ههر هه بوویه و دی ههر هه بیت. ب دیتنا من عهلی وهردی نیشاندهره کی عیراقا نوویه دیبای لی کولینین چقاکی و سروشتی مروقیدا.

سهبری سلیقانهیی: ئەفه بیست سالن ل ئیقاره کی دگهرت کو فهلسه فی تیکهله کیشی رومانجی بکهت داکو خواندهقان فهلسه فا ناخی خوه بخوینیت و خوه بیینیت. لی خواندهقان چاڤ ل دهرن! سهبری ژی وهکو خه محقین سهری سپرانا، ب پارزینکی په یقین خوه بین جوان و مه حفیرکی خه یالا خوه یا بهردریای ههردهم ل سهر سه فه رییه.

ئیکهتیا نفیسه ران: ئەو جهه ئەوی نفیسه ریین هه مه رهنگ و هه مه دهنگ بین دهوکی ل دۆر خوه کو مقه دکهت.

* سوپاس

هیشتا بین ل قوناغین ههلدانجی. ل دهستیکی نفیسه ل سهر ئاستی دهقهروکی و وهلاتی، پاشی ههریمی، ئوو پاشی دنیای دهیته نیاسین. ئەفجا ههر شاعر یان رهوشه نیبره کی بقیت بهرهف جیهانیبوونیه بجیت، فهره خالا تفتانا (انطلاق) وی ژ جقاکی وی بی ئیکی دهست بی بکهت. ب فی چهندی ژی، نه چاره دگهل خه ما مللهتی خوه بیت.

* جوانترین ههلبهستا عارف حیوئی کیشکه؟

ههر ههلبهسته کا من به لاقکری، ل دهف من جوانیه ک یا هه بووی لهوا یا هاتییه به لاقکرن. مشه جاران شاعر دیژن کو ههر شعره ک مینا زاروکه کی وانه و حهز ژ هه موویان دکهن ل گورهی رهوش و بارودوخین سه ره ده ری کرنی. ههر شعره کا من چیروکه که و هه لوستهیه که کو د جهدهمه کی دیارکریدا حهز ژی دکهم.

* چ هیقییهک د دلی حیویدا مایه و تا نها ب

جه نه هاتییه؟

د بیای ژیانجی و مروقییه تییدا هیقی گهله کن و دبیت د بی هژمار بن، لی دیبای و پزهدیدا هیقییا من یا ههره سه ره کی چیبونا زمانه کی ئیکگرتیه کو هه موو پارچین کوردستانی بکارن به ره مین ههف بخوین و ب زمانه کی ئیکگرتی سه ره ده ری دگهل به ره مین ههف بکن.

* هیقیین ههلبهستفانان ژی، وهکی بین مروقین

دینه، یان ئەو کویرتر هزردهکن؟

بیگومان شاعر کوورتر و دوورتر هزر دکهن، هه ره چهنده هیقی بین وان گهله ک ساده و ساکارن، لی پیچه کی ب زحمه تن. هیقی بین شاعران هه بوونا جوانیجی و خوشیجی و پیکه ژیان و ههف قه بولکرنا مروقانه، لی ململاتییا ل سهر پایه دارییا جقاکی و ههفرکی بین ژبو ب دهستقه ئینانا پاریج نانی، نه جوانیجی دهیلیت جوان، نه چ تامی د هیلیته دخوشیدا، پیکه ژیان و ههف قه بولکرنی ژی دکهته میناکی ماچیکرنا ستیران.

* ئەف نافه ل دهفته چ پیناسه هه نه:

محسن قوچان: سیگۆشه که ژ گولین زهر، ژنکین تهر و دهوله ته ک نازاد و خوه سه ره؛ هوستایجی وینه بین شعری بین هه لچوونیه، د شعریدا نازکه وهکو په ری

